

Stödpersonsverksamhet som en del av socialt volontärarbete

**En processbeskrivning för genomförandet av en
stödpersonsträff med övergripande syfte att rekrytera
nya stödpersoner till Raseborgs stad**

Charlotta Kietz & Katja Lahtinen

Examensarbete för Samhällspedagog (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för medborgaraktivitet och ungdomsarbete

Åbo 2011



EXAMENSARBETE

Författare: Charlotta Kietz & Katja Lahtinen

Utbildningsprogram och ort: Medborgaraktivitet och ungdomsarbete, Åbo

Handledare: Mona Bischoff

Titel: Stödpersonsverksamhet som en del av socialt volontärarbete – En processbeskrivning för genomförandet av en stödpersonsträff med övergripande syfte att rekrytera nya stödpersoner till Raseborgs stad

Datum: 28.10.2011

Sidantal: 24

Bilagor: 5

Sammanfattning

Detta examensarbete är ett handlingsbaserat examensarbete vars syfte är att utveckla stödpersonsverksamheten i Raseborgs stad. Detta har vi gjort genom att ordna ett tillfälle vars syfte var att rekrytera nya stödpersoner, samt erbjuda samvaro för aktiva stödpersoner. Examensarbetet består av en teoretisk del och en praktisk del.

I den teoretiska delen behandlar vi teori som berör volontärarbete, stödpersonsverksamhet, Röda Korsets vän- tjänst samt en undersökning som berör olika sorter av volontärarbete, vem som utför volontärarbete, varför m.m. Vi diskuterar kring dessa ämnen och använder den teoretiska delen som bas i vårt fortsatta arbete.

I den praktiska delen beskriver vi hur vi planerat, genomfört och utvärderat tillfället. Här beskriver vi marknadsföringen, rekryteringen av föreläsare, varför vi valt att ordna denna sortens tillfälle samt utvärderar vår insats.

Vår forskningsfråga lyder: "Hur nå och värva stödpersoner till stödpersonsverksamheten i Raseborg?" Svaret på vår forskningsfråga är att ett rekryteringstillfälle som detta är ett bra sätt att rekrytera nya stödpersoner. Deltagarna var nöjda att det ordnades ett tillfälle som detta och önskade liknande verksamhet i fortsättningen.

Språk: Svenska Nyckelord: Stödpersonsverksamhet, rekrytering, volontärarbete, tillfälle, kommun

Förvaras: Yrkeshögskolan Novias bibliotek

OPINNÄYTETYÖ

Tekijät: Charlotta Kietz & Katja Lahtinen

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Kansalaistoiminta ja nuorisotyö, Turku

Ohjaajat: Mona Bischoff

Nimike: Tukihenkilötoiminta osana sosiaalista vapaaehtoistyötä –
tapahtumakuvaus tukihenkilörekrytointi-
tapaamisen toteutuksesta

Päivämäärä: 28.10.3011

Sivumäärä:24

Liitteet: 5

Tiivistelmä

Tämä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tavoitteena on kehittää Raaseporin kaupungin tukihenkilötoimintaa. Olemme kehittäneet toimintaa järjestämällä tilaisuuden, jonka tarkoituksena oli rekrytoida uusia tukihenkilöitä, sekä tarjota mahdollisuus yhdessäoloon Raaseporin kaupungin tukihenkilöille. Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta osuudesta ja käytännöllisestä osuudesta.

Teoreettisessa osuudessa käsittelemme aiheita kuten vapaaehtoistyötä, tukihenkilötoimintaa, Punaisen Ristin ystävä- palvelua sekä tutkimusta joka käsittelee vapaaehtoistyön eri muotoja. Käymme keskustelua näistä aiheista ja käytämme teoreettista osuutta perustana opinnäytetyössämme.

Käytännöllisessä osuudessa kuvailemme miten olemme suunnitelleet, suorittaneet ja arvioineet tilaisuuden. Kerromme markkinoinnista, luennoitsijoiden hankkimisesta, sekä miksi me järjestimme tällaisen tilaisuuden. Arvioimme myös oman suorituksemme.

Tutkimuskysymyksemme on: Miten tavoittaa ja värvätä tukihenkilöitä Raaseporin kaupungin tukihenkilötoimintaan? Vastaus meidän tutkimuskysymykseemme on että rekrytointitilaisuus kuten tämä, on hyvä tapa tavoittaa ja värvätä uusia tukihenkilöitä. Tilaisuuden osallistujat olivat tyytyväisiä siihen että tällainen tilaisuus järjestettiin heille, ja he toivoivat samanlaista toimintaa tulevaisuudessa.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Tukihenkilötoiminta, rekrytointi,
vapaaehtoistyö, yleisötapahtuma, kunta

BACHELOR'S THESIS

Authors: Charlotta Kietz & Katja Lahtinen

Degree Programme: Civic activity and youth work, Turku

Supervisor: Mona Bischoff

Title: The municipal support person system as a part of social volunteer work –
a description of the organizing process for an event
with the purpose to enroll new support persons for
the city of Raseborg

Date: 28.10.2011

Number of pages:24

Appendices: 5

Summary

The purpose of this Bachelor's thesis is to develop an activity that implicates a support person system for the disabled in the city of Raseborg. We have done this by organizing an event. The purpose of this event was to enroll new members to the support person system and to offer a chance for those who already work as support persons to come together. This Bachelor's thesis consists of a theoretical part and a practical part.

In the theoretical part we discuss theories that concerns volunteer work, the support person system, the "Friend- service", provided by the Red Cross and a survey that concerns different types of volunteer work. We discuss these topics and use the theoretical part as our work proceeds.

In the practical part we describe how we planned, performed and evaluated the event. We take up marketing and how we enlisted lecturers as well as why we decided to organize an event like this. Finally we discuss the evaluation of our own effort.

Our research question reads: "How to reach and enroll support persons to the support person system of the city of Raseborg?" The answer reads that an event with the aim to enroll new support persons was a good way of enlisting new members. The participants of the event where satisfied with the outcome, and wished for similar activity in the future.

Language: Swedish

Key words: support person system, to enroll, volunteer work, event, commune

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING OCH VAL AV ÄMNE.....	1
2. BEGREPP OCH DEFINITIONER	3
3. VOLONTÄRARARBETAREN	3
3.1 Deltagande i formellt volontärarbete inom den Europeiska Unionen	4
3.2 Röda Korsets vänverksamhet vs Raseborgs stödpersonsverksamhet	5
4. STÖDPERSONSVERKSAMHET I RASEBORG STAD	6
4.1 Upplevelser av ett stödpersonsförhållande	7
5. ATT ARRANGERA ETT TILLFÄLLE.....	9
5.1 Från idé till förverkligande	10
5.2 Genomförande	11
6. STÖDPERSONSREKRYTERING- OCH TRÄFF	11
6.1 Rekrytering av föreläsare	11
6.2 Program.....	12
6.3 Praktiska arrangemang.....	15
6.4 Ekonomi	15
6.5 Blanketter under tillfället	15
6.6 Marknadsföringen av stödpersonstillfället.....	16
6.7 Våra marknadsföringsformer	17
6.8 Utmaningar med marknadsföringen	17
6.9 Utvärdering av marknadsföringen	18
7. VARFÖR DENNA TYP AV TILLFÄLLE?	18
8. UTVÄRDERING	20
8.1 Redogörelse för utvärderingsblanketter	20
9. UTVÄRDERING AV PROCESSEN OCH DISKUSSION	22
KÄLLFÖRTECKNING.....	25

Bilaga 1 Svenskt informationsblad

Bilaga 2 Blankett för anmälan av intresse av att jobba som stödperson

Bilaga 3 Blankett för rapportering av ett stödpersonsuppdrag

Bilaga 4 Beskrivning av stödpersonverksamheten i Raseborg

Bilaga 5 Utvärderingsblankett

1. INLEDNING OCH VAL AV ÄMNE

Samhällspedagoger kan arbeta tillsammans med människor på deras fritid. Begreppet fritid är mångfasetterat och inkluderar bl.a. handikappades fritid och rätt till rekreation. Begreppet "fritid" är för de flesta laddat med värderingar. Fritidsaktiviteter är en av förutsättningarna för ett gott liv – detta gäller alla människor oavsett olika begränsningar som t.ex. handikapp. Både Förenta Nationerna och Världshälsoorganisationen (WHO) betonar vikten av att personer med funktionshinder också har tillgång till fritid och rekreation. Det är alltså en rättighet att kunna och få delta i fritidsaktiviteter. (Ineland, Molin & Sauer 2009: 167) Gravt handikappade personer har enligt socialvårdslagen rätt till personlig assistans i fritidsaktiviteter. Om en person med utvecklingsstörning inte kan anses omfattas av systemet med personlig assistans skall kommunen ordna nödvändiga tjänster som t.ex. stödpersonsverksamhet. I beslutsfattandet skall man komma ihåg att den kommunala tjänsteinnehavaren alltid skall sträva efter den bästa lösningen med tanke på klientens fördel. (Sosiaaliporiti 2011) Det är viktigt att komma ihåg att en handikappad kan känna sig utanför då hon deltar i fritidsverksamhet tillsammans med människor som inte har ett handikapp. Samtidigt kan aktiviteter bland människor utan handikapp ge stimulans och nya erfarenheter. Avgörande är att de handlar om en tillåtande miljö där det är accepterat att vara annorlunda (Gotthard 2004: 172-174).

I nuläget finns det i Raseborg ca 45-50 st stödpersonsförhållanden. Detta antal är ändå svårt att precisera eftersom uppföljningen av stödpersonernas arbete är svårt för att det inte finns något enhetligt system: stödpersonerna ingår inte för tillfället något arbetskontrakt och förpliktar sig därmed inte att ställa upp en viss mängd timmar, utan kommer istället själv överens med den stödda om träffarna. Vissa stödpersoner som slutar meddelar heller inte om detta vidare till socialbyrån, medan andra har längre pauser för att sedan igen återuppta sitt arbete. För tillfället krävs inget bindande kontrakt mellan staden och stödpersonen. Stödpersonen ställer själv upp när hon har möjlighet och lämnar sedan in en rapport på det till socialbyrån.

En stödperson har som uppgift att erbjuda den stödda vänskap och stöd. Stödpersonen bidrar även till den stöddes utveckling inom självständighet och delaktighet. Att fungera som stödperson grundar sig på frivillighet, intresse och engagemang. Frivillighet kan också

vara orsaken till att det kan vara svårt att få människor att stå upp för att bli stödpersoner (Gotthard 2004: 176). Vikarierande socialhandledare Jennifer Fjäder från Raseborgs Stad nämner två fall där hon påvisar behovet av stödpersoner, samt hur stödpersonen förgyller den stöddes fritid. En autistisk pojke i 10- års ålder behöver en stödperson. Han har för tillfället inga vänner och en stödperson kunde hjälpa honom att våga börja något fritidsintresse. Stödpersonen hjälper pojken att i framtiden klara av att delta i fritidsverksamhet själv och på eget initiativ. Ett annat exempel Fjäder nämner är en annan autist i tonårsåldern vars föräldrar upplever som väldigt krävande. Pojken kan inte lämnas utan uppsyn och kan inte utföra handling på egen hand. Han har också svårt att inse faror. Familjen behöver avlastning och pojken stimulans utanför hemmet. Pojken är intresserad av hästar och en stödperson med liknande intresse kunde göra det möjligt för honom att åka ut till ett stall. Förutom att stödpersonen finns där för att skapa en aktivare vardag för den som hon stöder, får hon också själv glädje och känsla av engagemang i relationen till den stödde.

Vårt examensarbete är ett uppdrag som vi fått av socialbyrån i Raseborgs Stad. Idén till vårt examensarbete fick vi i januari 2011, i samband med att en av vår före detta medstuderande, Jennifer Fjäder, kontaktade oss i ärendet om vi möjligtvis kunde tänka oss att stå upp som stödpersoner inom Raseborgs stödpersonsverksamhet. Vårt intresse för området väcktes i och med hennes fråga, och vi började kartlägga möjligheten att på något sätt behandla stödpersonsverksamheten i vårt kommande examensarbete. Vi fick veta att stödpersonsverksamheten i Raseborg existerar, men inte fungerar så optimalt som den kunde. Detta beror i främst på att det i nuläget finns allt för få stödpersoner att anlita, och det finns heller ingen bank med stödpersoner att ta från då behov uppstår. Stödpersoner anlitas oftast av handikappade som bor på ett gruppboende eller hemma. I vårt examensarbete har vi valt att koncentrera oss på stödpersoner som stöder individer med någon form av handikapp. Vi skriver därmed inte om den handikappades vardag och liv, utan försöker beskriva stödförhållandet från stödpersonens synvinkel. Vårt viktigaste syfte med detta arbete är att utveckla stödpersonsverksamheten inom Raseborgs stad. Vårt examensarbete består av två delar. Den första är mera teoretisk och behandlar teori kring ämnet stödpersonsverksamhet. Vår forskningsfråga för detta examensarbete är: "Hur nå och värva stödpersoner till stödpersonsverksamheten i Raseborg?" I den praktiska delen skriver vi om tillfället vi ordnar för att värva nya stödpersoner samt att uppmärksamma potentiella människor som eventuellt skulle vilja stå upp som stödpersoner. I den

praktiska delen ingår beskrivning av processen som leder till vårt värvningstillfälle i slutet av september 2011.

2. BEGREPP OCH DEFINITIONER

I vårt examensarbete använder vi oss av olika begrepp som bör klargöras för att läsaren bättre förstå de ord och begrepp i just detta sammanhang. Med begreppet stödperson menar vi i detta examensarbete personen som p.g.a. frivilligt engagemang har tagit sig uppgiften att stöda och umgås med en handikappad människa som är i behov av mera stimulans i vardagen. Begreppet stödperson återkommer ofta och är det mest centrala begreppet. Handikapp är ett annat begrepp som vi använder oss av frekvent. Enligt Världshälsoorganisationen har handikappbegreppet tre deldefinitioner: *skada*, *funktionsnedsättning* och *handikapp*. Med skada anses vilken som helst avsaknad eller onormalitet av psykologiska, fysiologiska eller anatomiska strukturer och funktioner. Funktionsnedsättning är vilken som helst begränsning eller avsaknad av förmåga att prestera en aktivitet som av normen anses vara normal för människor i allmänhet. Till sist finns deldefinitionen handikapp som beskriver ett tillstånd som är ogynnsamt för individen själv, personligen. Handikappet sätter gränser eller hindrar en människa för att fylla den roll som anses vara normal för henne i en viss ålder, med ett visst genus eller sociala och kulturella faktorer (Holme 1999: 72). Då vi använder begreppet handikappade i vårt examensarbete syftar vi på människor som är i behov av stöd p.g.a. skada, funktionsnedsättning eller handikapp. Då vi nämner de människor som får stöd av en stödperson, använder vi begreppet stödis. Detta begrepp används även på Finlands Svenska Handikappförbund inom stödpersonsverksamheten. Då vi syftar på det evenemang som vi varit arrangörer för använder vi begreppet tillfälle.

3. VOLONTÄRARARBETAREN

Volontärarbete finns inom många olika områden. Några av de vanligaste är miljövårdsarbete, sjukvårdsarbete, missionsarbete och socialt arbete. Stödpersonsverksamheten hör till det sociala arbetet. Socialt arbete kan vara t.ex. arbete med hemlösa, arbete inom äldreomsorg eller arbete med handikappade. Stödpersonsverksamheten i Raseborgs Stad är en sorts volontärarbete, men staden ersätter

stödpersonen med en timpeng eller med en bestämd summa per träff som skall ersätta kostnader som uppstår under träffarna med stödisen. Det kan handla om t.ex. biobesök, cafébesök eller liknande. I vissa fall då man specifikt kommit överens med stödpersonen om att hon skall göra stödisen sällskap på simskola, betalar staden bensinersättning samt inträde åt stödpersonen.

Anitha Jacquemot listar i sin bok "Volontärjobb världen över" olika egenskaper som hon anser vara väsentliga för en volontärarbetare. Vi beskriver härmed några av dessa kompetenser som vi anser vara viktiga också då det gäller stödpersoner. Den kanske viktigaste egenskapen är den sociala kompetensen: det är viktigt att upprätthålla ett gott förhållande till den stödde och till människor i hennes omgivning. Den stödde känner sig bekväm då stödpersonen är ledig till sättet och är öppen för diskussion och umgänge på stödisens villkor. En annan egenskap som värdesätts är förståelsen. Stödpersonen bör ha förståelse och tolerans för handikapp och den livssituation det medför. Stödpersonens främsta uppgift är att verkligen gå in för sin uppgift och visa äkta engagemang och intresse för den stöddes intressen och vardag. Viktigt är också att man förstår hur mycket glädje och betydelse ens insats betyder för den stödde. Initiativförmågan är den tredje egenskapen. Som stödperson handlar det mycket om att planera gemensam fritidssysselsättning för träffarna. Det gäller att veta vad hemkommunen har att erbjuda så att även den stödde anser att hennes behov uppfylls. Det är mening att stödpersonsförhållandet skall gynna båda parterna, men så att den stöddes behov och intressen ligger i fokus (Jacquemot 2001: 12-13). Som samhällspedagoger kan vi se till att kommunen erbjuder mångsidig fritidssysselsättning. Det underlättar stödpersonens planerande av program för stödpersonsträffarna.

3.1 Deltagande i formellt volontärarbete inom den Europeiska Unionen

I föreliggande kapitel redogör vi för en studie. Studien redogör för vetenskapliga fakta gällande formellt (organiserat) volontär arbete- och aktiviteter inom EU. Att definiera volontärarbete är svårt. Det är en utmaning att se skillnaden mellan formellt och icke formellt volontärarbete. Bara inom EU finns det volontärarbete på många olika nivåer, allt från små insatser i vardagen till större organiserade insatser i andra länder. Mer än 1/5 del av européerna deltar i någon slags volontär- eller välgörenhetsverksamhet. Högst är

deltagandet i Danmark, Finland och Sverige, där nästan 45 % av de 18 år fyllda deltar i volontärarbete.

Det finns olika faktorer som påverkar människors beslut att delta i volontärarbete: motivet att lära sig nytt, utveckla kompetenser samt viljan att utvidga sociala nätverk som kan ge arbetsmöjligheter. Volontärarbetet bidrar även till personlig utveckling. Även viljan att hjälpa andra, speciellt sårbara spelar stor roll. Enligt undersökningen har människor med högre utbildning en större benägenhet att syssla med volontärarbete. Den typiska volontären är mellan 45 och 50 år, och är religiöst aktiv. En volontär är i allmänhet mera nöjd med sitt liv och uppnår en högre livskvalitet än en icke volontär. Människor som utför obetalt arbete som t.ex. hemmamammor och närstående vårdare blir sällan volontärer. Mängden människor som säger sig vara intresserade av volontära aktiviteter är mycket högre än den mängd som sist och slutligen engagerar sig i volontär verksamhet.

Praktiska arrangemang för hur man erkänner och bedömer en volontärs arbetsinsats, erfarenhet och insamlad kunskap saknas ännu. Formellt lärande uppskattas i nu läget mer än informellt lärande. Om det informella lärandet skulle uppskattas mera, skulle det vara lättare att integrera arbetslösa och de utan utbildning till arbetsmarknaden.

Temat för år 2011 inom EU är ”Europeiska året för volontära insatser som befrämjar aktivt medborgarskap”.

Denna studie har vi valt att inkludera i vårt slutarbete eftersom den på ett tydligt sätt belyser välviljan hos människor som utför volontärarbete, vilket enligt undersökningen är ganska många, speciellt i de skandinaviska länderna. Vi anser att volontärarbete i norra delen av Europa är så populärt eftersom invånarna här har möjlighet både ekonomiskt och tidsmässigt att utföra arbete för andra utan att själv gynnas ekonomiskt så som i ett vanligt förvärvsarbete.

3.2 Röda Korsets vänverksamhet vs Raseborgs stödpersonsverksamhet

”Viljan att hjälpa. Önskan att göra någonting betydelsefullt. Glädjen över att få lära känna nya människor och utöka vänkretsen.”

Förutom stödpersonsverksamheten som vi i detta examensarbete koncentrerar oss på, bedriver Finlands Röda Kors en liknande kallad för vänverksamheten. Ca 10 000 finländare har på något sätt engagerat sig i Röda Korsets vänverksamhet. Det är inte

självlklart att alla har sociala kontakter runt omkring sig. Vänverksamheten bidrar till att båda parterna skapar kontakter över ålder- och kulturgränser. Röda Korsets vänverksamhet är omfattande och man kan bl.a. stöda en fånge, ingå i en väncirkel eller vara handledare/utbildare för frivilliga. Kriterierna för att ställa upp som en vän för Röda Korset handlar om närvaro och att vara en god lyssnare. Röda Korset ordnar vänkurser för nya vänner som ger verktyg för att fungera som en vän. Utbildningen innehåller fördjupning i ordlös kommunikation och utvecklar interaktionsförmågan. Under kursen poängteras även att de blivande vännerna inte fungerar som professionella hjälpare, utan uppmanas vid svåra fall att kontakta vänverksamheten (Röda Korset 2011).

Röda Korsets vänverksamhet och Raseborgs Stads stödpersonsverksamhet har en del likheter, men mest olikheter. Vi jämför dessa två verksamheter med varandra för att påvisa två likadana former av volontärarbete som i grund och botten skiljer sig betydligt, fastän syftet och målen så gott som är desamma, dessutom blev vi ombedda av vår uppdragsgivare att inkludera Röda Korsets vänverksamhet i detta examensarbete. Likheter mellan Röda Korsets vänverksamhet och Raseborgs stödpersonsverksamhet är bl.a. att i båda verksamheterna är kvinnor mera engagerade än män. Detta är synd eftersom det finns många stödisar som skulle behöva en manlig vän/stödperson. Inom båda verksamhetsformerna kan man stöda handikappade personer, samt själv avgöra om uppdraget skall vara långsiktigt eller tidsbegränsat. Olikheterna är som vi skrev tidigare flera än likheterna. Röda Korset har en mera varierande målgrupp som kan stödas, i och med att stödisarna representerar en bredare människogrupp där det finns möjlighet att stöda människor i alla åldrar. Innan man blir vän erbjuds möjligheten att delta i en kurs som förbereder för det kommande uppdraget. Till motsats från stödpersonsverksamheten i Raseborg får inte de som deltar i Röda Korsets vänverksamhet ekonomisk ersättning för sin insats. Röda Korset har också en mera etablerad verksamhet i och med att de har skilda stödpunkter som jobbar med att utveckla och koordinera vänverksamheten i huvudstadsregionen. Då man jämför dessa två verksamhetsformer är det bra att komma ihåg att Röda Korset är en världsomfattande organisation som har medel att i större grad satsa på sin verksamhet, till skillnad från en kommun.

4. STÖDPERSONSVERKSAMHET I RASEBORG STAD

Raseborg skapades den 1.1.2009 och består av Karis Stad, Ekenäs Stad och Pojo Kommun. Raseborg har 29 000 invånare och är beläget i Västra Nyland mellan Ingå och Hangö.

Grundtrygghetssektorns uppgift är att främja kommuninvånarnas hälsa och välfärd, samt att ansvara för att kommuninvånarna erhåller en god och tillräcklig vård och omsorg. Socialbyrån, som är vår uppdragsgivare är belägen i Karis och Ekenäs.

Stödpersonsverksamheten är ett samarbete mellan handikapporganisationer, församlingar och kommuner. Stödpersonsverksamheten är verksamhet som bygger på den frivilliga serviceproduktionen i en kommun och ska stödja utvecklingsstörda personer och deras familjer (Raseborgs Stad 2011). Så gott som vem som helst med vilja kan ställa upp som stödperson. Då någon önskar bli stödperson skall man kontakta socialhandledaren på socialbyrån. Där får man fylla i en blankett där dina kontaktuppgifter och andra nödvändiga uppgifter finns uppräknade. Sedan försöker socialbyrån passa ihop stödpersonen med någon i behov av stöd. Vi har tidigare nämnt att man är stödperson på frivilliga grunder och att man själv kan bestämma om träffarna. Detta betyder att man ändå har skyldigheter, t.ex. har stödpersonen tystnadsplikt i sitt värv enligt 57§ i socialskyddslagen. I Raseborg lämnar stödpersonen också in en rapport över sina träffar en gång i året, och ersättningen betalas ut på basen av den. I rapporten som lämnas in åt socialbyrån finns uppgifter om stödpersonen, stödisen samt vilka tidpunkter som träffarna ägt rum. Man kan också i korthet redogöra för vad man sysslat med under träffarna (Jennifer Fjäder 2011).

4.1 Upplevelser av ett stödpersonsförhållande

För att konkret beskriva vad man kan göra med sin stödis och hur ett stödpersonsförhållande kan se ut, har vi intervjuat en aktiv stödperson. Denna person har fått sitt uppdrag av Raseborgs stad. Intervjun har gjorts via e-post och stödpersonen har bitt om att få vara anonym i detta examensarbete. Vi har ställt sex stycken frågor, dessa frågor samt deras svar finns listade nedan:

1. Varför ställer du upp som stödperson?
2. Vad har stödpersonsförhållandet gett dig?
3. Vad tror du att stödpersonsförhållandet gett din stödis?
4. Ser du stödpersonsförhållandet som ett jobb eller som ett fritidsintresse? Varför?
5. Vilka egenskaper anser du att en stödperson skall ha?

6. Vad brukar du och din stödis göra på stödpersonsträffarna?

1. Jag ställde upp som stödperson dels för att jag vet att det är viktigt för en utvecklingsstörd person att ha en stödperson men också dels för att jag själv tyckte att det verkade roligt, intressant och mycket mycket lärorikt.

2. Jag har lärt mig mycket om utvecklingsstörda människor. Mest hur det är att kommunicera och leva i vardagen med dem, men stödpersonsförhållandet har även gett mig många många goda stunder fulla med skratt och leenden.

3. Jag tror att det har gett min stödis en god vän och en lyssnare.

4. Jag ser det helt som ett fritidsintresse. Visst får jag ju betalt för det och på det sättet skulle man ju kunna klassa det till ett jobb, men jag själv ser inte på det så.

Jag är stödperson för att jag vill vara det, inte för att förtjäna på det.

5. En stödperson skall nog vara en person som kan lyssna, lyssna och åter lyssna. Dessutom tror jag det är viktigt att man inte börjar som stödperson om man inte är säker på att man vill det.

Det kanske inte känns så tryggt för den utvecklingsstörde om stödpersoner byts stup i kvarten.

6. Vi brukar oftast gå på café eftersom det hör till favorit sysselsättningen. Ibland besöker jag min stödis boende, och då spelar vi spel, läser tidningar, hjälps åt att städa eller dylikt.

Vi fungerar som vilka kompisar som helst egentligen.

Från denna intervju framgår det att ett stödpersonsförhållande skall inledas på frivillig basis. Förutom att man får en ny kontakt och en vän, lär man sig även mycket nytt om sig själv och andra. Det man sysslar med under sina träffar behöver inte vara något märkvärdigt, utan viktigt är att sysselsättningen känns meningsfull och trevlig för både stödpersonen och stödisen. Man kan dra paralleller mellan resultaten från undersökningen "European Quality of Life Survey" och svaren från denna intervju. Enligt undersökningen bidrar volontärarbete bl.a. till personlig utveckling, vilket också framkommer i intervjun. Även viljan att lära sig något nytt från sitt stödpersonsförhållande framkommer i denna intervju, vilket också märks då man läser resultaten från "European Quality of Life Survey".

5. ATT ARRANGERA ETT TILLFÄLLE

I föreliggande kapitel kommer vi att presentera arrangemangets fyra drivkrafter och vad som är viktigt att tänka på då man agerar som arrangör, samt hur vi som arrangörer handlat i olika situationer. En definition på ordet arrangemang är att ett arrangemang skall ha ett visst syfte, ska äga rum under en begränsad tid och omfattar en eller flera platser med vissa deltagare och ett visst innehåll. Syftet med att arrangera är att skapa möten mellan människor. Att arrangera är förmågan att organisera och skapa framgångsrika möten mellan människor.

Då man planerar och har som mål att förverkliga ett arrangemang av något slag är det viktigt att veta vad man som arrangör vill, skrida till handling relativt snabbt och lägga märke till vad som händer då man handlar. Det är viktigt att ta till sig feedback och förstå att göra något annat då det planerade inte fungerar.

1. Reslutat. Specificera och definiera arrangemanget så tydligt som möjligt. Desto tydligare målet är desto större är möjligheten att nå det.
2. Handling. Efter att målet är klart är det lättare att komma igång med arbetet.
3. Feedback. Det är viktigt att lära sig ta emot all sorts feedback. Man behöver feedback för att komma vidare i sitt arbete.
4. Flexibilitet. Flexibilitet innebär förmåga att ändra sig för att nå dit man vill genom att t.ex. byta strategi och tillvägagångssätt (Frödin & Olsson 2005:18–20,34)

I vårt fall hade vi från början ett klart mål, som uppdragsgivaren och vi tillsammans lagt upp för vårt tillfälle. Detta mål var att få mellan 15 och 20 deltagare till vårt tillfälle, samt att rekrytera mellan 10 och 20 nya stödpersoner. Detta var vårt mål som arrangörer. Som studerande var vårt mål att planera och förverkliga ett tillfälle, som kunde bli en del av vårt slutarbete. Gällande handlingen var det absolut lättare att börja forma tillfället då man satt upp klara mål. Vi som arrangörer fastnade ganska länge i idé stadiet, vilket vi kommer behandla mera i nästa kapitel. Eftersom detta var första gången som ett tillfälle som detta ordnades i Raseborg, blev feedbacken som vi fick ännu viktigare. Feedbacken som vi fick gavs i form av en utvärderingsblankett, där deltagarna fick ge sin feedback. Coach och beteendevetare Nina Jansdotter har gett en del tips när det handlar om att ge feedback. En viktig sak som Jansdotter nämner är rak kommunikation. Det är viktigt att vara rak och ärlig, samt lugn och saklig i den kritik man framför. (Nina Jansdotter 2011). För att

underlätta deltagarnas givande av feedback, gjorde vi frågorna på utvärderingsblanketterna enkla och lättförståeliga. Detta i sin tur ledde till att vi fick saklig och ärlig feedback.

5.1 *Från idé till förverkligande*

Då man börjar brainstorma inför ett evenemang kan man tillämpa den så kallade modellen för verksamhetsidé. Modellen består av sju olika delar som även kan uttryckas med frågor, där varje del består av en egen fråga.

Varför? - målet med evenemanget

Vad? - evenemangets innehåll

Var? - platsen

När? - tidpunkten

För vem? - målgruppen

Hur? - arrangörens sätt att gå tillväga

Föreställning?- arrangörernas och samarbetspartners image

För att evenemanget skall lyckas måste alla delar vara i balans med varandra. Dessa frågor har vi använt oss av då vi planerade vårt förverkligande av tillfället. Vissa av dessa frågor måste först besvaras, innan man kan börja fundera på de andra. T.ex. måste man veta evenemangets innehåll innan man kan bestämma tidpunkten.

Inför detta examensarbete befann vi oss i idéstadiet relativt länge innan vi tog oss vidare. Nu i efterhand inser vi att det inte gynnade vårt planerande. Istället för att ta snabba beslut och komma igång med arbetet funderade vi på olika möjligheter en aning för länge. Detta märktes genom att arbetet inte blev utfört i den takt det borde ha blivit. Olsson och Frödin skriver i sin bok "Arrangera det du vill", att det inte rekommenderas att man som arrangör stannar för länge i idéstadiet. En idé är trots allt bara en idé tills arrangören bestämmer sig för att förverkliga den. Denna lärdom tar vi med oss i vårt fortsatta arbete.

5.2 Genomförande

Hela processen från att praktiskt börjar bygga upp inför arrangemanget till allt arbete som är kvar efteråt kallas för genomförande. Det som kännetecknar genomförandet är att det ofta är stressigt, många människor är inblandade och mycket skall hända på kort tid. Detta kräver organisation och samordning. Planeringsfasen och organiserandet innan är avgörande för ett lyckat genomförande. Då ett genomförande är välplanerat är alla medvetna om sina roller och uppgifter, både deltagare och arrangörer skall uppleva att saker och ting fungerar (Frödin & Olsson 2005: 62).

Vi anser att vi med tanke på stödpersonsträffen kunde ha fördelat rollerna klarare mellan oss arrangörer. Fastän vi alla visste vår uppgift under träffen, hade en tydligare rollfördelning gjort arbetet säkrare och smidigare. I utvärderingsblanketten som vi redogör för i rubrik 10.1 framgår det att de flesta deltagare inte märkt av denna oklara rollfördelning, utan rentav berömt arrangörerna för att ha ett välplanerat och tydligt program.

6. STÖDPERSONSREKRYTERING- OCH TRÄFF

För att konkret få potentiella stödpersoner samlade till ett tillfälle ordnade vi i samarbete med Raseborgs Stad en stödpersonsrekrytering som samtidigt fungerade som en gemensam träff för de personer som redan är stödpersoner åt någon. Träffen ägde rum 26.9 kl 17.30- ca 19.30. Som plats för tillfället fungerade Seminarieskolans aula, som är en festsal. Utrymmet består av en stor festsal med stolar, scen och den som hyr stället har dess moderna tekniska utrustning till sitt förfogande. På plats fanns 16 stycken personer, varav hälften var sådana som redan fungerar som stödpersoner. Vi var medvetna om att dylika rekryteringar inte brukar vara speciellt välbesökta, (Karnell, Sonja 26.9.2011) och ännu under den sista anmälningdagen hade vi fått in under tio stycken anmälningar. Vårt mål formulerades därmed på basen av detta och vi förväntade oss mellan 5-10 deltagare. Det visade sig att det kom många deltagare som inte hade skickat in någon förhandsanmälan.

6.1 Rekrytering av föreläsare

Redan under sommaren började vi fundera vilka föreläsare vi skulle vilja ha till tillfället. Sonja Karnell som jobbar för Finlands Svenska Handikappförbund var ett säkert val,

eftersom hon har en bred kunskap när det handlar om stödpersonsverksamhet. Sonja Karnell har även varit ansvarig för stödpersonskurser i vår skola och därför ansåg vi det vara passande att bjuda henne till vårt tillfälle. Kontakten mellan oss och Karnell har skett med hjälp av e-post och telefonsamtal. Kontakten var smidig och trots en del missförstånd gällande datum och plats lyckades vi komma till ett beslut som passade alla parter.

Camilla Lindholm kom med i bilden efter att vi blev tipsade om henne av Jennifer Fjäder, vår handledare. Camilla arbetar som pedagogisk handledare på Kårkullas omsorgsbyrå i Ekenäs. I samband med att vi i somras behövde hjälp med att samla idéer till vårt examensarbete bestämde vi ett möte tillsammans med henne på omsorgsbyrån. Hon fick då ta del av vårt material vi hade då, och fick ge sin åsikt om vad hon ansåg att ännu behöver skrivas om i arbetet. Hon föreslog att vi skulle ta med verksamma stödpersoners åsikter och upplevelser av det arbete de gör tillsammans med sina stödisar. Som hjälp fick vi kontaktuppgifter till sådana stödpersoner som Camilla tänkte att vill dela med sig av sina erfarenheter. Vi formulerade sex stycken frågor som vi skickade ut till de utvalda stödpersonerna. En av dem som svarade på våra frågor finns representerad ovan i underrubrik 4.1. För avslutningen stod Jennifer Fjäder med sin föreläsning som representant för Raseborgs Stad. Hon hade också skött om så att en av stödpersonerna fick en taltur efter henne.

6.2 Program

Vårt program för rekryteringstillfället hade vi formulerat i ett ganska tidigt skede. Redan då vi började forma vårt examensarbete kom det fram några namn som kunde tänkas vara aktuella ifråga om vårt rekryteringstillfälle. Programmet fastslogs ändå inte med säkerhet förrän några dagar innan tillfället. Under stödpersonsträffen föreläste föreläsarna längst fram i salen, där det fanns ett bord och en dator kopplad till en videokanon. Som bas för föreläsningen användes programmet Power Point. Mikrofon var kopplad till datorn. Programmet på rekryteringstillfället och stödpersonsträffen såg ut på följande sätt:

- **Välkomsttal** (Charlotta Kietz och Katja Lahtinen)

Vi välkomnar deltagarna i välkomsttalet och presenterar oss själva. Vi berättar varför vi valt att göra ett tillfälle som detta och redogör för vad vi studerar till. Vi nämner att detta

tillfälle sker i samarbete med Raseborgs stad och berättar därefter hur kvällen kommer att se ut.

- **Sonja Karnell** (Finlands svenska handikappförbund)

Sonja Karnell är samordnare på Finlands svenska handikappförbund och har där hand om stödpersonsverksamheten. Hon pratade om människors vilja att göra frivilligverksamhet och om projektet fyra betydelsefulla timmar som går ut på att man under en månads tid ger fyra timmar av alla månadens timmar åt någon annan i form av att ta med någon ut på en promenad eller göra någon sällskap till bion eller simhallen. Sonja poängterade vikten av kontinuerliga stödpersonsträffar samt att det borde ordnas mera stödpersonsrekrytering överlag. Hon gav också tipset att marknadsföra liknande tillfällen på sådana ställen där det finns sådana människor som kan tänkas vara intresserade av denna verksamhet. Hon syftade främst på utbildningar som närvårdare och andra omsorgsyrken.

- **Camilla Lindholm** (omsorgsbyrån, Kårkulla, Raseborg)

Camilla Lindholm är pedagogisk handledare på omsorgsbyrån i Ekenäs. Hon föreläste om Kårkullas stödpersonsverksamhet och berättade om den utgående från Kårkullas perspektiv.

- **Jennifer Fjäder** (vikarierande socialhandledare, Raseborgs Stad)

Jennifer Fjäder arbetar som vikarierande socialhandledare på Raseborgs stad. Till hennes arbetsuppgifter hör att koordinera stödpersonsverksamheten i Raseborg och hon har fungerat som handledare för oss då vi arbetat med detta examensarbete. Hon tog upp praktiska saker som en stödperson bör känna till. Hit hör sådant som skrivandet av rapport över träffarna med stödpersonen, utbetalning av arvode samt andra administrativa ärenden.

- **Stödperson berättar**

Jennifer Fjäder hade ordnat så att en aktiv stödperson fick berätta om sina upplevelser som en sista punkt i föreläsningsserien. Hon berättade om sitt långvariga

stödpersonsförhållande med inlevelse och om de framsteg hennes stödis gjort under dessa år de har träffats. I utvärderingen som deltagarna fick fylla i under tillfället, och som vi skriver om senare i examensarbetet, framkom att detta inslag var det som deltagarna tyckte mest om.

– Diskussion

Som ett programinslag i vårt tillfälle hade vi en paneldiskussion. Syftet med diskussionen var att göra deltagarna mera delaktiga i programmet. Diskussionen blev en trevlig motvikt till allt lyssnande och ägde rum i slutet av tillfället, eftersom vi med hjälp av diskussionen ville summera kvällen. Deltagarna fick sätta sig i två olika grupper. Här använde vi oss inte av någon indelning fast det kunde ha varit bra eftersom det råkade sig att alla aktiva stödpersoner förutom en gick i samma grupp. Detta ledde till att diskussionen blev livligare i den gruppen med mera aktiva stödpersoner. Till diskussionen hade vi förberett två frågor: ”Är det svårt att rekrytera stödpersoner, hur skall man få människor att göra detta?” och ”Vad händer då man vill avsluta sitt stödpersonsförhållande? /vad händer om man inte passar ihop?” Dessa frågor skulle inte besvaras direkt, utan fanns mera till för att ge riktlinjer åt diskussionen. Diskussionen fungerade bra i båda grupperna. En av deltagarna fungerade som ”vän” för Röda Korset och det var intressant att höra hennes tankar och om hur den verksamheten fungerar i praktiken. I gruppen med mindre aktiva stödpersoner blev diskussionen mera allmän medan det i andra gruppen diskuterades och jämfördes egna erfarenheter. Diskussionerna blev inte för häftiga utan hölls på en bra och lugn nivå, så att alla fick uttrycka sig. I slutet satte vi oss i en stor ring och summerade våra diskussioner och kvällen. Man märkte på deltagarna att det fanns ett behov av att få diskutera och utbyta tankar. En tanke värd att nämna var idén om att inte tala om stödpersoner och stödisar, utan om ”kaffe kompisar” för att förenkla uttrycket och minska synen om att ett stödpersonsförhållande är något mycket officiellt och byråkratiskt, vilket kan verka skrämmande. Det handlar inte om så mycket annat än att ha en kaffe kompis man träffar nu och då. Under diskussionen nämndes även problematiken i att kunna sätta gränser i sitt stödpersonsförhållande och veta var gränsen mellan stödperson och personlig assistent går.

6.3 *Praktiska arrangemang*

Vårt tillfälle hölls i Seminarieskolans aula i Ekenäs. Utrymmet är en festsal som rymmer ca 200- 250 personer. Salen är belägen ganska centralt i Ekenäs Eftersom salen finns i en skola fanns det även tillgång till en matsal som kan användas vid behov. Platsen för ett evenemang har en central betydelse för hur lyckat det blir. Platsens tillgänglighet är viktig och det är värt att ta i beaktande med vilka fortskaffningsmedel man som deltagare kan ta sig till platsen och huruvida det finns tillräckligt med parkeringsplatser i närheten. Utrymmets tillräcklighet är även det en fråga för sig att tänka på. (Kauhanen, Juurakko, Kauhanen 2002: 38). Utrymmet passade oss bra eftersom det fanns tillgång till teknisk utrustning och en scen var föreläsaren kunde stå. Vi fick hjälp av gårdskarlen som visade hur allting fungerade. Utrymmet fungerade också bra då vi hade våra små diskussioner. Båda grupperna kunde lätt sitta i samma utrymme utan att störa varandra. Även kaffet kunde serveras i samma utrymme. Jennifer Fjäder skötte bokningen av aulan eftersom hon också skötte den ekonomiska delen gällande hyran. Fast utrymmet var stort och vi var relativt få kunde vi ändå skapa en trevlig stämning under tillfället. Förutom salen som vi använde skulle vi även haft möjlighet att använda två små grupp rum för panel diskussionen. Vi beslutade oss ändå för att ha diskussionen i aulan. Vi är väldigt nöjda med den hjälp vi fick i samband med arrangemangena.

6.4 *Ekonomi*

Denna sorts evenemang krävde inte mycket ekonomiska medel. Bl.a. var det endast en av föreläsarna som tog ett arvode. Under planeringen och utförandet av vårt tillfälle uppkom det tre olika moment som krävde betalning. En var hyran av aulan i Seminarieskolan. Sonja Karnells arvode som bestod av resekostnader och föreläsararvode, samt kostnader som gick åt kaffe och annan servering. För dessa bekostnader stod Raseborgs stad. Den slutliga summan landande mellan 100 och 150€.

6.5 *Blanketter under tillfället*

För att underlätta värvningen av nya stödpersoner och informationsflödet under vårt tillfälle hade vi lagt olika blanketter som deltagarna fick ta del av vid intresse. Till dessa

blanketter hörde bl.a. blankett för anmälan av intresse av att jobba som stödperson (bilaga 2). På denna blankett skall man ge sina kontaktuppgifter, intressen och eventuellt specialkunnande man har. Detta görs för att personalen på socialbyrån bättre skall kunna para ihop stödpersonerna med stödisarna. En blankett för rapportering av ett stödpersonsuppdrag (bilaga 3) fanns även synlig för att ge en bild av hur rapporteringen för stödpersonsuppdraget sker. Förutom dessa blanketter fanns det en beskrivning av stödpersonverksamheten i Raseborg (bilaga 4) och utvärderingsblanketten för tillfället (bilaga 5). Förutom dessa blanketter fanns det också broshyrer från projektet ”fyra betydelsefulla timmar” att läsa och ta del av.

Deltagarna fick utvärdera tillfället under kaffe pausen. Detta beslöt vi oss för eftersom utvärderingen lätt kunnat bli bristfällig om deltagarna fått göra det efter själva tillfället, då man kan ha brottom hem. Utvärderingen var en så viktig del av detta tillfälle, med tanke på den fortsatta verksamheten, så vi ville att den skulle göras ordentligt och med eftertanke. Under tillfället fick vi in 14 stycken utvärderingsblanketter, varav sex stycken av dem påvisade ett intresse för att bli nya stödpersoner.

6.6 Marknadsföringen av stödpersonstillfället

Då man pratar om marknadsföring är kreativitet nyckelordet. Att använda egna nätverk och själv fungera som reklampelare är bra tips då man marknadsför olika evenemang. Att skapa positiva känslor kring evenemanget med hjälp av marknadsföringen är viktigt. Namnet på evenemanget spelar stor roll, det är det som människor först lägger märke till, då de t.ex. läser en affisch gällande evenemanget i fråga. (Evenemang 2011) Marknadsföringen av vårt tillfälle började aktivt ca två veckor innan tillfället ägde rum. Vår målgrupp för tillfället var aktiva stödpersoner och personer intresserade av att bli stödpersoner. I den senare gruppen ingick bl.a. studerade och arbetslösa. Vi ville bl.a. nå närvårdar studerande som studerar på Axxell i Ekenäs. Att marknadsföra tillfället blev en liten utmaning för oss och vi visste inte riktigt hur vi skulle nå målgruppen på rätt sätt. Vi marknadsförde tillfället i Karis och i Ekenäs. Vi, som studerande har skött marknadsföringen för allmänheten, d.v.s. i staden och i skolor, medan Jennifer Fjäder marknadsfört tillfället inom Raseborgs stad. Då vi funderade på vårt namn för tillfället, ville vi att det skulle vara så tydligt som möjligt så att målgruppen skulle förstå ett hurudant tillfälle det var frågan om. Namnet blev: ”Rekryteringstillfälle för blivande

stödpersoner, samt kvällsträff för varande stödpersoner” Detta namn är inte det smidigaste, men förklarar tydligt vad tillfället handlar om.

6.7 Våra marknadsföringsformer

Vi beslöt oss för att laga informationsblad (Bilaga 1) om vårt tillfälle och hänga upp dem. Vi gjorde även ett finskt informationsblad. Vi förde informationsbladen till biblioteket, gymnasiet, butiker, Arbetskraftsbyrå i Ekenäs och Karis, samt till axxells enhet i Ekenäs. På informationsbladet fanns tillfället kort beskrivet, vem som fungerade som arrangör och var tillfället ägde rum. Även en e-mail adress fanns tillgänglig för att skicka en obindande anmälan till. Samma dag som tillfället ägde rum hade vi ca 5-6 anmälda deltagare. Till tillfället kom det sedan 16 deltagare. En annan form av marknadsföring som vi använde oss av var internet och sociala medier. På våra egna sidor på facebook skapade vi ett öppet evenemang, dit man fick anmäla sig. Även Jennifer Fjäder skapade ett likadant evenemang på Raseborgs facebook sidor och Sonja Karnell på Finlands Svenska Handikapp Förbunds facebook sidor. På Raseborgs och axxells intranet fanns även en notis om tillfället. Vi använde oss också av evenemax.fi som är en marknadsföringskanal för olika evenemang på internet. Det är gratis att marknadsföra sitt evenemang på evenemax. På en liten ort som Raseborg, där information sprids snabbt kan vi även konstatera att många deltagare fått höra om vårt tillfälle av någon bekant.

6.8 Utmaningar med marknadsföringen

Efter diskussioner mer deltagarna kan vi konstatera att marknadsföringen via internet var det mest effektiva och att många deltagare hört om tillfället via någon bekant. Marknadsföringen blev lättare eftersom vi hade vårt samarbete med Raseborgsstad där vi fick tillgång till marknadsföringskanaler som vi annars inte skulle haft tillgång till. Okunskapen som människor har om stödpersonsverksamheten gjorde marknadsföringen svårare. Och många av deltagarna hade mycket liten kunskap om vad en stödperson är och gör. En annan utmaning var att marknadsföra tillfället så att det verkade intressant och lockande. Vi inkluderade kaffe servering i tillfället för att göra stämningen mera avslappnad. Tillfället var också kostnadsfritt för att sänka tröskeln för deltagande. Med

hjälp av marknadsföringen ville vi betona att vårt tillfälle inte skulle vara så formellt, utan mera erbjuda rum för diskussion och utbytande av tankar och idéer.

6.9 Utvärdering av marknadsföringen

Då vi blickar tillbaka på vår marknadsföring kan vi konstatera att den lyckats bra. Vi uppnådde vårt mål, som var att få 15-20 deltagare till vårt tillfälle. Vi fick 16 stycken deltagare. Gällande marknadsföringen finns det många saker som vi kunnat ändra på och gjort bättre. Tiden för marknadsföringen är en sak. Vi borde ha börjat tidigare med vår marknadsföring. Men hur mycket tidigare? Mera än en månad tidigare skulle ha varit för tidigt eftersom människor lättare glömmar då, och eventuellt inte planerar så mycket i för tid. Idealiskt skulle ha varit 3-4 veckor innan datumet för tillfället. I detta fall var det många faktorer som gjorde att vi inte kunde börja marknadsföra tillfället i tid t.ex. hittade vi inte en plats för tillfället förrän några veckor innan. Vi diskuterade en del olika datum innan vi hittade ett som passade alla parter. Marknadsföringen kom alltså igång sent, men blev desto effektivare. En annan miss som vi gjorde gällande marknadsföringen har med marknadsföringsformerna att göra. Det finns en som vi inte använde oss av. Att gå ut i skolorna och berätta om vårt tillfälle. Det var svårt att få tider bokade med lärarna och det gick inte att passa det in i vårt eget schema, så tyvärr blev det inte av. Internet var verkligen till stor hjälp i vår marknadsföring. Internet erbjuder en hel del möjligheter för marknadsföring och man når en stor mängd människor med hjälp av det. Som vår fördel hade vi också att ordna detta tillfälle på en liten ort, där det på många sätt är lättare att nå människor. Marknadsföringen är en mycket viktig del av planerandet av ett tillfälle som detta. Viktigt är att fundera på vem man vill nå med sin marknadsföring och hur de skall nås. Om målgruppen t.ex. är pensionärer är internet och sociala medier kanske inte den rätta vägen, utan då kan andra medier, som tidningar och radio användas.

7. VARFÖR DENNA TYP AV TILLFÄLLE?

Eftersom det var meningen att utveckla Raseborgs stödpersonsverksamhet med hjälp av vårt slutarbete, kände vi att det behövdes något mera än skriven text för att få ett bra resultat.

Vi beslöt oss för att ordna någon slags evenemang för att utveckla stödpersonsverksamheten. Detta passade bra, eftersom vår uppdragsgivare hade ett behov

av ett tillfälle där aktiva stödpersoner får träffas, samt att rekrytera nya. Vi slog ihop dessa två önskemål till ett gemensamt tillfälle. Eftersom ett av målen med tillfället var att rekrytera nya stödpersoner, blev tillfället öppet för allmänheten. Eftersom stödpersonsverksamheten är rätt så okänd i Ekenäs, beslöt vi oss för att bjuda in experter för att presentera ämnet på sitt sätt och bidra med sin kunskap. Föreläsningarna var lediga, och presenterades utan powerpoint, vilket föreläsarna själva fick besluta om de ville ha med eller inte. I slutet av tillfället hade vi grupp diskussioner där deltagarna fick diskutera. Denna diskussion ordnades för att få deltagarnas åsikter hörda. Tillfället tog ca 2 timmar, och ordnades mellan 17.30- 19.30, denna tid valde vi eftersom människor då kommit hem från jobbet och hunnit äta middag. I boken ”Yleisötahtuman suunnittelu ja toteutus” nämns att tidpunkten för evenemanget spelar en stor roll. Evenemangets karaktär och målgruppen för evenemanget definierar långt ändamålsenliga tidpunkter. (Kauhanen, Juurakko, Kauhanen 2002: 37) Att evenemanget ordnades i slutet av september berodde på att det passade bra in i vår tidsplan för slutarbetet. Under sommarmånaderna ordnas en hel del evenemang, det är även då som största delen av finländarna vill ta ut sin semester. (Kauhanen, Juurakko, Kauhanen 2002:38) För att undvika lågt deltagarantal för tillfället valde vi att ordna tillfället i slutet av september, då semestrarna är över.

Då arrangören lägger upp sitt mål för mängden deltagare är det viktigt att vara realistisk. Att uppskatta hur många som kommer kan vara svårt men det är framför allt viktigt med tanke på budgeten, oberoende av om evenemanget är kostnadsbelagt eller gratis. De mål arrangören lägger upp gällande deltagarmängden formas alltid efter vad man gör och för vem och var. När ett evenemang ordnas för första gången gäller det att ta i beaktande andra liknande evenemang och dess deltagarmängd då man som arrangör uppskattar deltagarmängden för det egna evenemanget (Kauhanen, Juurakko, Kauhanen 2002: 46-47). Enligt Sonja Karnell, som föreläste på vårt eget tillfälle, är stödpersonsträffar svåra att få deltagare till, speciellt i huvudstadsregionen (Sonja Karnell 2011). Vårt mål för tillfället var att få mellan 15-20 deltagare, både aktiva stödpersoner och intresserade. Som vi tidigare nämnt deltog 16 personer i vårt tillfälle.

Hoppeligen kan detta tillfälle vara ett stratskott för liknande verksamhet i framtiden. Kontinuerliga träffar för stödpersoner, där man kan diskutera och utbyta tankar om sina stödpersonsförhållanden är ett bra exempel på hur man kan fortsätta med denna verksamhet. Ett annat exempel på att hålla stödpersonsverksamhet vid liv är att ordna träffar för ”stödisarna” så att även de får chansen att träffa andra i samma situation.

8. UTVÄRDERING

Utvärderingen är en central del av det ordnade evenemanget. Relevant är att man först beslutar sig för de utvärderingsmetoderna och kriterierna d.v.s hur man utvärderar och vad. Tidsmässigt fördelar sig utvärderingen i många olika faser. Den första fasen infaller oftast redan i slutet av det hållna evenemanget i form av utbytande av diskussion och tankar. Detta skede är relativt informellt. Den andra fasen infaller genast då evenemanget är avslutat. Det är nu arrangörerna diskuterar händelseförloppet och utfallet. I tredje fasen sammanställs en slutrapport, oftast några veckor eller månader efter evenemanget (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002: 125-126).

I utvärderingen av vårt tillfälle innehöll den första fasen en slutdiskussion där deltagarna muntligt fick ge sina synpunkter samt dela med sig av sina upplevelser från kvällen. Under denna fas kunde vi se den allmänna tankegången om kvällen som varit. Fas två bestod av en mindre officiell palaver tillsammans med uppdragsgivaren genast efter tillfället då deltagarna gått hem. Här diskuterade vi hur vi lyckats och vilka saker vi borde ha tänkt mera på. Överlag var vi nöjda med utfallet i detta skede. Fas tre handlar i vårt fall om att skriva detta examensarbete och som en del av det utvärdera vårt tillfälle.

Som metod för utvärdering har använt oss av utvärderingsblanketter där deltagarna har fått skriva ner sina tankar och åsikter om den gångna kvällen. Blanketten består av fem frågor, varav tre öppna frågor, samt två slutna. På tillfället deltog 16 personer och vi fick in 14 stycken utvärderingsblanketter.

8.1 Redogörelse för utvärderingsblanketter

Under denna rubrik redgör vi för svarena i vår använda utvärderingsblankett. Redogörandet av svaren från utvärderingsblanketterna förenklades p.g.a. deras låga antal.

1. Du kom till tillfället som: stödperson, intresserad av att bli stödperson eller av andra orsaker, och isåfall vad?

Sex stycken deltagare har valt att kryssa i alternativet att de kom till tillfället som stödpersoner. Sex stycken deltagare kryssade i att de är intresserade av att bli stödpersoner.

Två stycken deltagare valde det sista alternativet, att de kom av andra orsaker. Som orsak uppgav den ena personen att hon/han blev tillfrågad att komma.

2. Vad tyckte du om tillfället? Bra/dåliga sidor?

Åtta av 14 respondenter ansåg att de fått intressant och nyttig information om stödpersonverksamheten under tillfället. Två stycken uppger att informationen dessutom var tydlig och väl genomtänkt. Två respondenter ansåg att utrymmet vi befann oss i var för stort. En respondent poängterade att förhandsinformationen kunde ha varit bättre.

3. Hur skulle man kunna utveckla tillfället till nästa gång? Förslag?

Tre respondenter är av åsikten att Raseborgs stad i fortsättningen kunde inkludera stödisarna i liknande träffar som denna. Fem respondenter ansåg att marknadsföringen borde utvecklas och försöka satsa på att dra mera folk till fortsatta stödpersonsträffar. En respondent var av åsikten att material som t.ex. filmmaterial från ett stödpersonsförhållande kunde visas under träffen. Fem respondenter har lämnat denna fråga obesvarad.

4. Skulle du vara intresserad av att delta i ett liknande tillfälle på nytt?

13 stycken respondenter har svarat ”ja”, medan en har lämnat frågan obesvarad.

5. Vad tyckte du att var mest intressant under tillfället? Övriga kommentarer?

Sex respondenter ansåg att det intressantaste var att höra andra stödpersoners berättelser från sitt förhållande till sin stödis. Två respondenter ansåg att det överlag var trevligt att träffa nya människor. Två respondenter har gett övriga kommentarer. En av dem har jämfört stödpersonsverksamheten med Röda Korsets vänverksamhet. En annan har gett råd om att samarbeta med föreningar/förbund i Västnyland. En respondent har tyckt att den allmänna diskussionen och grundinformationen som hon/han har fått var det intressantaste. Tre respondenter har lämnat frågan obesvarad.

Förutom att utvärdera själva tillfället kan man även utvärdera vad detta tillfälle har haft för inverkan på Raseborgs stads image. Arrangörerna skall också ta lärdom av det ordnade evenemanget, vilket ju är speciellt viktigt för oss som studerande som skriver sitt examensarbete, men även för Raseborgs stad som i fortsättningen skall ordna dessa tillfällen (Kauhanen, Juurakko, Kauhanen 2002: 125). Av deltagarna i vårt tillfälle var majoriteten i åldern mellan 35-50 år. Endast runt fem deltagare var under eller runt 20 år. Även här kan man dra paralleller till ”European Quality of Life Survey”, där resultaten påvisar att den typiska volontären är mellan 45 och 50 år.

9. UTVÄRDERING AV PROCESSEN OCH DISKUSSION

Syftet med detta slutarbete har varit att utveckla Raseborgs stads stödpersonsverksamhet. Detta har vi gjort genom att ordna ett rekryterings- och samvarotillfälle för aktiva stödpersoner samt personer intresserade av att bli stödpersoner.

Vår forskningsfråga för detta slutarbete är: ”Hur nå och värva stödpersoner till stödpersonsverksamheten i Raseborg?” Efter att ha läst utvärderingsblanketterna från tillfället kan vi konstatera att ordna ett tillfälle som detta var ett bra sätt att rekrytera nya stödpersoner. Genom att ordna ett tillfälle som detta kunde vi nå intresserade och få dem att mötas. Vår uppdragsgivare hade ett klart mål för hur många nya stödpersoner de ville få, och vi uppnådde det målet. Under vårt tillfälle kunde vi även skapa en bra diskussion kring ämnet. Deltagarnas åsikter vägde mycket och det var trevligt att se att det nog finns ett intresse för denna sorts verksamhet. Som vi tidigare skrivit, och som det kom fram i ”European Quality of Life Survey”- undersökningen har människan ett grundläggande behov av att göra väl och hjälpa andra, ibland kan det dock vara svårt att hitta rätta arenor för detta samt att hitta tid i vårt rätt så stressiga samhälle. Genom att ordna detta tillfälle erbjöd vi deltagarna möjligheten att för en stund sätta sig ner och fundera på hur just de vill dela med sig av sin vilja att hjälpa andra människor. De hade också möjlighet att prata med likasinnade och eventuellt gå in för en ny fritidsverksamhet. Vi kan alltså konstatera att detta tillfälle var ett bra sätt att rekrytera nya stödpersoner på.

Resultaten från utvärderingsblanketterna tyder på att tillfällen som detta är önskvärda och att de anses vara viktiga. Med utgångspunkt i utvärderingsblanketternas resultat kan vi dra följande slutsatser:

- Deltagarna var överlag nöjda med stödpersonsträffen.
- Nästan hälften av deltagarna anmälde sitt intresse för att bli stödpersoner.
- Marknadsföringen av stödpersonsträffen kunde ha varit effektivare samt riktat sig till en bredare publik.
- Deltagarna önskar sig liknande träffar i fortsättningen.

- Många deltagare önskar att innehållet i stödpersonsträffarna i framtiden kunde utvecklas till ett mångsidigare evenemang.

Vi råder Raseborgs stad att i fortsättningen ordna liknande tillfällen för att hålla stödpersonsverksamheten vid liv. Dessa tillfällen kan se olika ut, och målgruppen för dessa tillfällen behöver heller inte vara densamma. T.ex. kunde det ordnas verksamhet för enbart stödisarna, där de skulle få träffa andra i samma situation som de. Det kunde även ordnas utfärder för intresserade och eventuellt träffar med stödpersoner från andra orter. Att upprätthålla en bra kontakt mellan stödpersonen och den ansvarige på Raseborgs stad gör att stödpersonsförhållandet fungerar bättre, både mellan stödpersonen och stödisen, samt mellan stödpersonen och Raseborgs stad. Viktigt är att hitta nya stödpersoner och sluta nya stödpersonsförhållanden kontinuerligt. Så hålls verksamheten vid liv.

Själva idén till detta examensarbete grundar sig på att vi råkade ha goda kontakter till socialbyrån genom vår före detta studiekamrat, som jobbar som vikarierande socialhandledare där. Själva området vi har valt att fördjupa oss i ligger ingen av författarnas hjärtan nära, eftersom ingen av oss har erfarenhet eller direkt intresse av att jobba inom handikappomsorgen. Valet att anta utmaningen var ändå inte svårt eftersom vi resonerade att vi kommer att vinna på den handledning vi får av en bekant människa som själv brinner för det hon gör som sitt arbete. Idag då vi har gått igenom hela denna process från början till slut kan vi konstatera att vägen inte varit lätt och vi ångrar ibland att vi inte valde ett ämne vi är bekanta med från tidigare. Samtidigt är vi nu medvetna om att vi nu har fått en bred inblick och erfarenhet av något som kommer att hjälpa oss att bli proffs på vårt eget område.

Sett från vår professionella synpunkt som blivande samhällspedagoger handlar stödpersonsverksamheten mycket om att aktivera människor och göra dem delaktiga i sitt eget samhälle. Att vara stödperson handlar om att ta ansvar för medmänniskor som av olika orsaker är i behov av hjälp. Genom att fungera som stödperson kan man även hjälpa sig själv till att må bättre och känna sig aktiv. Detta slutarbete har stött vår professionella identitet som samhällspedagoger på många olika sätt. Vi har fått en inblick i hurudant kommunalt arbete en samhällspedagog kan göra, vi har även fått en bredare erfarenhet i hur man planerar, genomför och utvärderar verksamhet som denna.

Vi valde att göra ett handlingsbaserat slutarbete eftersom vi ansåg att det passade vår inlärningsstil bäst. Vi ville även förverkliga något på vår hemort som kunde vara till hjälp

för uppdragsgivaren i fortsättningen. Vi har alltså gjort ett utvecklingsarbete. Det var i början svårt att komma igång med skrivandet, men efter en tid började det löpa. Vi började skriva under våren 2011 och fortsatt sedan längs med sommaren och hösten. Att göra ett handlingsbaserat slutarbete var rätt val för oss. Vi valde att skriva vårt slutarbete tillsammans eftersom vi jobbar bra ihop och kände att vi kunde planera och genomföra ett mera omfattande tillfälle om vi var två som jobbade med det. Dessutom anser vi att vi har fått stöd av varandra och vi har sporrat varandra genom hela processen.

Då vi blickar tillbaka på vår process för detta examensarbete ser vi det som en lång process som utvecklat oss både som individer och som samhällspedagoger. Under våren och sommaren läste vi om stödpersonsverksamhet, och formade oss en bild av en verksamhet som tills då varit främmande. Efter möten med uppdragsgivaren började vi sedan planera vårt rekryteringstillfälle. Från våra studier hade vi en ganska bra grund att stå på då det handlade om att organisera olika sorters verksamhet och evenemang. Detta tillfälle som vi ordnade var dock det första i Raseborg, vilket betydde att vi fick bygga upp det från början. Mycket hjälp fick vi av Jennifer Fjäder som gett oss råd i vårt planerande och bl.a. tipsat om föreläsare. Många av de val vi gjort som berört vårt tillfälle har vi dock baserat på vår egen erfarenhet och vårt professionella kunnande. En sak som vi lärt oss under denna process är att man kan planera ett evenemang långt med hjälp av böcker och teori, men hur det sedan utfaller i praktiken är svårt att förutspå. Efter vårt tillfälle kan vi konstatera att vi kunde ha skött marknadsföringen på ett annat sätt. Genom mera synlighet i form av annonser i media, som radio och tidningar kunde vi ha fått ännu mera deltagare. I efterhand kan vi konstatera att det var bra att vi endast hade ca 20 deltagare, eftersom alla då kunde få sin röst hörd och känna sig delaktiga. Vi hoppas att verksamheten genom en aktiv marknadsföring håller sig synlig i Raseborg.

Vi riktar vårt tack till socialbyrån i Raseborgs stad och vikarierande socialhandledare Jennifer Fjäder för hennes stöd och engagemang i denna process. Vi tackar också de som föreläste och deltog i vår stödpersonsträff den 26.9.2011.

KÄLLFÖRTECKNING

Litterära källor:

Frödin, Marcus & Olsson, Stefan 2005. *Arrangera det du vill*. Allmänna arvsfonden.

Gotthard Lars-Erik 2004. *Utvecklingsstörning och andra funktionshinder*. Bonniers.

Ineland Jens, Molin, Martin, Sauer, Lennart 2009. *Utvecklingsstörning, samhälle och välfärd*. Gleerups.

Jaquemot, Anitha 2001. *Volontärarbete världen över*. Edactus förlag.

Kauhanen, Juhani, Kauhanen Ville, Juurakko, Arto 2002. *Yleisötahtuman suunnittelu ja toteutus*. WSOY.

Tideman, Magnus (red) 2000. *Handikapp – synsätt, principer, perspektiv*. Johansson & Skyttmo förlag.

Elektroniska källor:

Batt, William, Costine, Mark, McCloughan, Patrick, Scully, Derek 2007. *European Quality of Life Survey, Participationin, Volunteering and unpaid work*. Tillgänglig: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2009/02/en/2/EF0902EN.pdf> Hämtad: 17.6.2011.

Evenemang 2011. Tillgänglig: http://www.evenemang.fi/for_arrangorer/arrangemangstips/#3 Hämtad 6.9.2011

Nina Jansdotter 2011. Tillgänglig: <http://www.ninajansdotter.com/artiklar-mainmenu-35/7-karri/36-konsten-att-ge-kritik> Hämtad: 25.10.2011

Handikappförbundet 2011. Tillgänglig: <http://stodperson.handikappforbundet.fi/fakta/> Hämtad: 30.6.2011.

Raseborgs stad 2011. Tillgänglig: <http://www.raseborg.fi/service/halso-och-sjukvard/organisation-och-administration> Hämtad 30.6.2011.

Röda Korset 2011. Tillgänglig: http://www.redcross.fi/apuajatukea/ystavapalvelut/sv_SE/ Hämtad 6.7.2011.

Sosiaaliportti 2011. Tillgänglig: <http://www.sosiaaliportti.fi/sv-FI/handbok-for-handikappservice/stod-till-ett-oberoende-liv/personlig-assistans/ratt-till-personlig-assistans/> Hämtad: 19.6.2011.

Muntlig kommunikation

Fjäder, Jennifer 2011. Muntlig kommunikation 17.6.2011. Raseborg.

Karnell, Sonja 2011. Muntlig kommunikation 26.9.2011. Raseborg.

VÄLKOMNA

på rekryteringstillfälle för blivande stödpersoner,
samt kvällsträff för varande stödpersoner.

Måndagen den 26.9.2011 i Seminarskolans Aula

Klockan 17.30

Kaffe servering

Under tillfället får vi höra Sonja Karnell från Finlands Svenska Handikappförbund & Camilla Lindholm från omsorgsbyrån i Ekenäs, samt socialhandledare Jennifer Fjäder. Även paneldiskussion och mingel finns på programmet.

En obindande anmälan kan göras till katja.lahtinen@novia.fi senast den 22.9.2011

Tillfället ordnas som en del av ett examensarbete som görs av två samhällspedagogstuderanden från Yrkeshögskolan Novia, i samarbete med Raseborgsstad.

UTVÄRDERINGSBLANKETT

Kryssa för:

Du kom till tillfället som: __stödperson

__intresserad av att bli stödperson

__annat, Vad? _____

1. Vad tyckte du om tillfället? Bra/dåliga sidor?

2. Hur skulle man kunna utveckla tillfället till nästa gång? Förslag?

3. Skulle du vara intresserad av att delta i ett liknande tillfälle på nytt?

__Ja

__Nej

4. Vad tyckte du att var mest intressant under tillfället? Övriga kommentarer?

Tack för svaren☺